

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد.

۲۰۱۹/۰۶/۱۸

واحد فقیري

د امریکا خروج،

روسیه او چین په مرکزي اسیا کې خپل نفوذ خوروي

وال سټریټ ژورنال د جون پر ۱۸ لیکي په داسې حال کې چې امریکا له افغانستانه د وتلو په حال کې ده، روسیه او چین په مرکزي اسیا کې د خپل نفوذ د خورولو په لټه کې دي. په افغانستان کې د اسلامي افراطیانو موجودیت روسیه او چین اندېښمن کړي دي. او په تېره بیا چین پدې سیمه کې د کمربند او سرک د ابتکار لاندې په میلیارډو ډالره پانګه اچولې ده. د چین حکومت غواړي چې همدا سرمایه گذاري وساتي.

وال سټریټ ژورنال لیکي خلیلزاد لګیا دی چې د مسکو او بېجینګ همکاري ترلاسه کړي، او د افغانستان ۱۸ کلن جنګ د یوې عمومي موافقې په جریان کې ختم کړي. خو د واشنګټن روابط د روسیې او بېجینګ سره مخ پر خرابېدو دي. په هر صورت، داسې برېښي چې د خلیلزاد هڅو څه نتیجه ورکړي ده، ځکه جمهورریس پوتین فقط تېره هفته په افغانستان کې د امریکا او روسیې کونښنونه وستایل، او وې ویل چې ښایي «ښه نتایج» ورکړي. ښاغلي پوتین دا څرګندونې په داسې وخت وکړې چې چین د ملا عبدالغني برادر په مشرۍ د طالبانو د یو هیات کوربه وو.

اخبار لیکي مسکو او بېجینګ د طالبان مشرانو څخه د ملګرو ملتونو د سفرونو د بندیزونو په لیرې کولو کې مثبت نقش ولوبوی. وال سټریټ ژورنال لیکي په افغانستان کې د سولې د احتمالي موافقې سره سم به متحده ایالات، روسیه، چین، او طالبان پدې توانوي چې د داعش د مخنیوي لپاره ګډ اقدامات وکړي.

په افغانستان کې، د امریکا د سولې له هلو ځلو څخه د مسکو کلک ملاتړ یو مهم انکشاف دی، ځکه پخوا روسي چارواکو مدام په امریکا باندې ملنډې وهلې چې په افغانستان کې یې د شوروي له ماتې څخه د عبرت درس نه دی اخیستی.

وال سټریټ ژورنال لیکي له څنګه چې پدې وروستیو کلونو کې په افغانستان کې د امریکا کونښنونه د مشکلاتو سره مخامخ سوي دي، مسکو او بېجینګ د طالبانو سره خپل روابط پراخ کړي دي. داسې برېښي چې روسیه او چین غواړي چې په افغانستان کې امنیتي مسایل په خپلو لاسونو کې واخلي، په عوض د دې چې پر امریکا باندې متکي واوسي.

د امریکا د دفاع وزارت په ۲۰۱۷ کې کانګرس ته په خپل رپوټ کې ویلي ول چې چین غواړي په بدخشان کې د ۸۵ میلیونو ډالرو په مصرف د افغان ځواکونو په مشرۍ یوه لږ ځای پر ځای کړي. خو چین ادعا کوي چې د افغان خاوره کې د خپلو پوځیانو د مستقرولو خیال نه لري. اما په تاجکستان کې چینایي عسکر د افغان سرحدونه څاري. او ځینې سیمې یې تر مستقیم کنټرول لاندې دي.

بلخوا، په افغانستان کې د داعش فعالیتونو روسیه اندېښمنه کړې ده. افغان چارواکي وايي چې تېر کال روسیې د کابل له حکومته خواش وکړ چې اجازه وکړي چې په جوزجان کې د داعش اهداف بمبار کړي. خو د مسکو دا غوښتنه رد سوه، ځکه امریکایانو سخت مخالفت وښود، او افغان چارواکو ته یې ویل چې د امریکا هوایي قوه کفایت کوي. خو روسانو څو ځله د کابل حکومت ته ویلي دي چې که چېرې د داعش د خپلو لپاره کومک ته ضرورت لري، مسکو حاضر دی چې پدې برخه کې مرسته ور سره وکړي.

وال سټریټ ژورنال لیکي که څه هم تر اوسه پوري د امریکا د وتلو ګرډه جزییات لا پوره معلوم نه دي، خو له افغانستانه د امریکایي ځواکونو وتل به یوه امنیتي خلا ایجاد کړي. د سیمې د چارو ماهران وايي چې له افغانستانه د امریکایي قواوو وتل به بیا «د سټري لوبي» رقابت راژوندی نه کړي، خو روسیه او چین به پدې خوشحاله سي چې امریکا په افغانستان کې مجازات سوه.

د افغانستان د چارو روسی متخصص، ښاغلی ارکادي دویونوف، وايي، «په افغانستان کې د چین سره د روسیې همکاري په سیمه کې د مسکو د سټراتیژي یوه مهمه برخه ده. مګر په افغانستان کې د روسیې دلچسپي یوازي دا ده چې واشنګټن په افغانستان کې ګسه سو.» دویونوف پدې وخت کې د لاس مینځنۍ ګوته پورته کړي وه.

د پاڼو شمېره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکې په خبر و لولی

د افغانستان د چارو امریکایي متخصصه، اغلي لاریل میلر، وایي په افغانستان کې د روسیې او چین د نظامي مداخلې مسله اصلا حقیقت نه لري. هغه علاوه کوي، «که چیرې څوک په افغانستان کې د انگریزیانو، شورویانو، او امریکا د مداخلو تاریخ ته وگوري، هر څوک به دې نتیجې ته ورسېږي چې په افغانستان کې نظامي مداخله چندان بڼه ایدیا نده.»

خو اغلي میلر وایي دا چې افغانستان د خارجي قواوو لپاره خطرناکه دی، دا به په سیمه کې د چین او روسیې رقابت نا ممکن نه کړي. هغه علاوه کوي کله چې متحده ایالات له افغانستانه راووزي، مسکو او بېجینګ به پدې سیمه کې خپلو سیالیو ته دوام ور کړي.

وال سنټریټ ژورنال لیکي کله چې په افغانستان کې د سولې موافقه وسي، په مرکزي اسیا کې به د روسیې او چین نظامي اډې لا زیاتي سي، او دا به د سیمې نامطمین سیاست لا لرزانه کړي. د افغانستان د سرحدونو ساتل به د روسیې او چین لپاره یو چلنج وي، او ښایي د سیالیو میدان هم سي.

پای